

3. Magam a múlt év jul 5-étől 13-ikáig Nemes Felix tanítványom kíséretében beutazván a Székelyföld egy részét, annak különböző pontjain mintegy 100 db. ásványt és kőzetet gyűjtöttem. Ezen tárgyak közül különösen kiemelhetem a korond-fürdői gyönyörű forráskövek (Aragonit) minden szín és alakváltozatainak egy teljes gyűjteményét, melyet nagyrészt meg is csiszoltattam már. Kiemelhetem továbbá a Büdös barlangból hozott szép kémpéldányokat is, a minőkkel még nem birtunk volt; végre különösen a ditrói Piricske hegység nephelisyenitjének egy gazdag gyűjteményét a hegység olyan pontjairól, a melyekről még nem volt anyagunk.

Ezen gyűjtő kirándulások által osztályunk tehát k. b. 900 db. ásvánnyal, 428 db. kőzettel és 1800 db. kőülettel gyarapodott a múlt évben, mely anyag legnagyobb részét most van tanulmány alatt

A múlt év folytán is több az osztály gyűjteménye tárgyait ismertető tanulmány jelent meg tőlem és segédeimtől annak bizonyosságául, hogy azokkal behatóbban foglalkoztunk.

Befejezésül kiemelem még, hogy a múlt nyáron az ásvány-földtani osztály összesen 26-szor volt nyitva a nagy közönségnek, és hogy ezen 26 napon összesen mintegy 1000 személy látogatta és szemlélte meg gyűjteményeit. Legtömegesebb volt a látogatás aug. 14 és 15-ikén, a mely napokon közel 100-ra ment a látogatók száma.

Kiváló tisztelettel maradtam az erdélyi Múzeum-Egylet t. közgyűlésének
alázatos szolgálója

Dr. Koch Antal,

mint az ásvány- és földtan osztály öre.

Jegyzőkönyvi kivonatok a tartott szakülésekről.

c). F. évi márczius 23-án a vegytani intézet tantermében dr. Fabinyi Rudolf elnöklete alatt tartott természettudományi szakülésen:

1. Parádi Kálmán bemutatja dr. Demeter Károlynak „További adatok hazánk mohflorájához” című dolgozatát, melyben szerző a múlt évi október 28-iki szakülésen előterjesztett közleménye folytatásául újabb adatokkal járul hazánk bryologiai ismeretéhez s bemutatja egyszersmind a dolgozat tárgyát képező növényeket is. (L. a jelen füzetben.)

2. Dr. Márton Lajos „A madár repülés általános elméletét” matematikai levezetések alapján fejtegette. Az általános fogalmak előre bocsátása után a repülés problémája három kérdésre osztatik fel. Az első: milyen alakot kap a szárny, ha a működés a legelőnyösebb; a második: melyek az állhatatosság feltételei; a harmadik: melyek a legkedvezőbb viszonyítások munkaerő, gyorsaság és haszontéher közt. Az értekező csak a harmadik kérdést, függetlenül minden specialis berendezéstől, egész általánosságban fejti meg. (L. a jelen füzetben.)

3. Dr. Farkas Gyula „A kémiai és elektromos energia vonatkozásairól” című második közleményét terjeszti elő. Az első közleményben

foglalt elméleti eredményeket összehasonlítja az eddigi tapasztalati eredményekkel, melyek 1883 óta a Helmholtz-féle thermodynamikai egyenletek kísérleti vizsgálataiból kikerültek és megmutatja, hogy némely be nem vált esetben az eltéréseket az összehasonlításra használt formulák csonkasága okozta, míg a több be nem vált esetet a kísérletek bizonytalansága jellemzi. Előbbiek az ép formulákkal igen kielégítően egyeznek.

4. Dr. Fabinyi Rudolf a) „A bácstoroki durvamészkövegyi összetételét“ mutatja be, kiemelve, hogy ezen, középeocén u. n. parizsi emeletébe tartozó mészkö a párizsi medence „calcair grossier“ nevű mészkövével ugyanazon koru s hogy több mint fele részben ostrakodák apró, gömbölyded héjaiból van alkotva. Vegyileg főleg mészoxyd — (53·92%), szénsav — (42·60%) és sósavban oldhatlan alkatrész (2·62%) fordul elő benne.

b). A molecula súlyok meghatározására használt Raoult-féle methodusokat ismertette, bemutatván egyszersmind a molecula súly mérésekhez szükséges eszközöket s az eljárás gyakorlati keresztülvitelét egy példával, az asaron molacula súlyának meghatározásával is illusztrálta.

d). 1888. évi április 27-én dr. Fabinyi Rudolfelnöklete alatt, az egyetem vegytani intézetében megtartott szakülésen:

1. Schwab Frigyesnek „A Geminorum csillag fényváltoztatásáról“ szóló értekezését bemutatja dr. Pfeiffer Péter, röviden ismertetvén e csillag rendes fény nagyságát, fényének növekedését és csökkenését; a fényváltozás tartamát, a periodus hosszát és végül táblázatban bemutatja a szerző megfigyeléseinek eredményeit 1878 október 5-től 1888 április 24-ig.

2. Dr. Fabinyi Rudolf két közleményt terjesztett elő: a) „Molecula súlymérések az oldatok megszilárdításának törvénye alapján“ ismertetvén Raoult francia vegyész nyomán az egyetem vegytani intézetében végzett kísérletek eredményeit. b). „Az oldópont depressiója szénvegyületek kettős kombinációjánál“ czim alatt ismertette Nyiredi Géza és Ruzitska Béla urak azon kísérleteit, melyek azon befolyás megvizsgálására hajtottak végre, melylyel valamely indifferens természetű szénvegy oldópontjára hozzákevert különböző jellegű szénvegyületek birnak.

3. Nemes Felix „Palaeontologiai adatok Erdély területéről“ czimen a) a Cset-ás hegység területén Czereczel mellett az eruptiv kőzetek közt előforduló tályag faunáját ismertette, rajzokban mutatván be az új fajokat. b) A kórodi-rétegek kőületei közül 9 oly fajt sorol fel, melyek ez ideig ott ismeretlenek voltak. (L. a jelen füzetben).

4. Dr. Istvánffy Gyula „A gombák eltartásáról, gyűjtemények számára való kikészítéséről“ értekezett. (L. a jelen füzetben).

e). 1888 május 18-án tartott természettudományi szakülésen:
1. Dr. Gáspár János „Állati szervezetekben képezett kövek összetételéről“ értekezett, kiemelve, hogy ezen mákszemtől egész borsó nagyságu kövek, melyek az állatok májában, veséjében, de főleg húgyhólyagjában képződnek s igen gyakran az állat elpusztulását idézik elő, a gyöngyhöz hasonló fémcsfényűek

és finom sugaras rostos szövettűk, — vegyileg szénsavas földfémekből vannak alkotva. Gróf Bánffy György bányászati birtokáról ily kövekben ta'áltatott:

Szénsavas calcium	73·55%
Szénsavas magnesia	15·75 „
Phosphorsavas ammon magnesia	1·75 „
Szerves anyag	6·35 „
Viz	3·00 „

2. Dr. Koch Antal „Ásványfani közlemények Erdélyből“ czimen folytatóg bemutatja azon észleleteket és vizsgálatokat, melyek újabb erdélyi ásvány-előfordulásokra vonatkozólag 1888 óta nagyobbbrészt általa tétettek. (L. a jelen fűzetben.)

3. Dr. Benkő Gábor. „Jelentés a mult év nyarán az Erdélyi Muzem-Egylet megbízásából tett ásványgyűjtő kirándulások eredményeiről“ czim alatt elősorolja és bemutatja az erdélyi Érczhegység területén általa gyűjtött újabb előfordulása ásványokat. (L. a jelen fűzetben.)

Hirek az Erd. Muzem természetráji osztályai köréből.

a) Az erd. Muz.-Egylet igazg választmánya a f. év nyarán a gyűjtemények őrei közül a következőket küldi ki Erdély különböző vidékein teendő természettudományi kutatások és gyűjtések eszközlése végett:

Dr. Entz Géza egyet. tanárt, mint az állattani gyűjtemények főőret, ki a szebeni havasokban faunistikai tanulmányokat és gyűjtéseket fog végezni;

Dr. Bálint Sándor tanársegédet a Székelyföldre entomologiai kutatások és gyűjtések tétele végett;

Dr. Koch Antal egyet. tanárt, mint az ásvány-földtani gyűjtemények főőret, ki az Erdővidéken és a Persányi hegységben fog kutatásokat eszközlöni és új anyagot gyűjteni;

Dr. Primics György őrségédet, ki a Csetrás hegységben bányageologiai tanulmányait és a szükséges anyag gyűjtését folytatja;

Dr. Benkő Gábor tanársegédet, ki ez évben is az erdélyi Érczhegység bányáit fogja látogatni, hogy az újabb ásványelőfordulásokat az erd. Muzem részére beszeresse.

b) Az ásvány-földtani gyűjtemények a f. év nyarán nem lesznek látogathatók, mivel a gyűjtemény helyiségei gyökeres átalakuláson fognak keresztül menni s a gyűjtemény tárgyai ezen idő alatt becsomagolva a szomszéd helyiségekbe fognak ideiglenesen elhelyeztetni. A helyiségek elkészülte után a jövő tél folytán történhetik csak a gyűjtemények új elrendezése és felállítás.